

Nr 93.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående understöd åt efterlevande till vissa i statens tjänst anställda personer m. fl. jämte motionsvis gjord framställning om förhöjd familjepension i visst fall.

(5:e avd.)

I propositionen nr 121 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 10 mars 1950, framlagt förslag angående understöd åt efterlevande till vissa i statens tjänst anställda personer m. fl.

Vidare har i motionen II: 4 hemställts om förhöjd familjepension åt framlidne överläkaren G. Odelberg-Johnsons efterlämnade maka.

Beträffande utredningen i de ärenden, som behandlas i nämnda proposition, får utskottet hänvisa till denna.

1:o) **Förra rullföringsbiträdet Carl Magnus Andersson Hammarstrands änka.** I propositionen nr 121 har Kungl. Maj:t under punkten 1 föreslagit riksdagen medgiva, att förra rullföringsbiträdet, fanjunkaren i förutvarande Skånska dragonregementets reserv Carl Magnus Andersson Hammarstrands änka Anna Sofia Hammarstrand, född Persson, må från och med den 1 mars 1949 under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1 096 kronor.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågakarande framställning.

2:o) **Avlidne f. d. flaggunderofficeren vid flottan Gustaf Eugen Petterssons fränskilda hustru.** Under punkten 2 av propositionen nr 121 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att avlidne f. d. flaggunderofficeren vid flottan Gustaf Eugen Petterssons fränskilda hustru Sigrid Ingeborg Pettersson, född Dahlgren, må från och med den 1 augusti 1949 under sin återstående livstid, så länge hon förblir ogift, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1 074 kronor.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågakarande framställning.

3:o) **Extra kontorsskrivaren vid vägförvaltningen i Västernorrlands län Per Hugo Englunds änka.** Under punkten 3 av propositionen nr 121 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att extra kontorsskrivaren vid vägförvaltningen i Västernorrlands län Per Hugo Englunds änka Anna Lisa Englund, född Jakobsson, må från och med den 1 december 1949 under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1 096 kronor.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågasvarande framställning.

4:o) **Förre bilbesiktningsmannen Livius Fredrik Wilhelm Weidlings änka.** Under punkten 4 av propositionen nr 121 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att förre bilbesiktningsmannen Livius Fredrik Wilhelm Weidlings änka Carin Agneta Weidling, född Grave, må från och med den 1 augusti 1949 under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 840 kronor.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågasvarande framställning.

5:o) **Förre korsångaren vid kungl. teatern Ernst Olof Richard Strandbergs änka.** Under punkten 5 av propositionen nr 121 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att förre korsångaren vid kungl. teatern Ernst Olof Richard Strandbergs änka Anna Astrid Katarina Strandberg, född Ternstedt, må från och med den 1 april 1949 under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1 320 kronor.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågasvarande framställning.

6:o) **Förre e. o. folkskolläraren Knut Herman Dahlins efterlevande.** Under punkten 6 av propositionen nr 121 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att förre e. o. folkskolläraren i Västra Sallerups skoldistrikt i Malmöhus län Knut Herman Dahlins efterlevande må komma i åtnjutande av de familjepensionsförmåner, som skulle hava tillkommit dem, om Dahlin avlidit, medan han innehått sin senaste med pensionsrätt förenade befattning; skolan- de såsom villkor härför gälla, att de efterlevande avstå från den rätt till familjelivränta, som författningsenligt tillkommer dem.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

7:o) **Förra e. o. folkskolläraren Lisa Maria Bauers, född Johansson, efterlevande.** Under punkten 7 av propositionen nr 121 föreslår Kungl. Maj:ts riksdagen medgiva, att förra e. o. folkskolläraren i Linköpings skoldistrikt Lisa Maria Bauers, född Johansson, efterlevande må komma i åtnjutande av de familjepensionsförmåner, som skulle hava tillkommit dem, om Bauer avlidit, medan hon innehaft sin senaste med pensionsrätt förenade befattning; skolande såsom villkor härför gälla, att de efterlevande avstå från den rätt till familjelivränta, som författningsenligt tillkommer dem.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

8:o) **Överläkaren Olof Gösta Odelberg-Johnsons änka (förhöjd familjepension).** I motionen II: 4 hemställer herr *Huss*, att riksdagen måtte besluta, att fru Marianne Odelberg-Johnson, änka efter förre överläkaren vid Kronprinsessan Victorias kustsanatorium, med. dr Gösta Odelberg-Johnson, vilken avled den 24 september 1948, skall äga fr. o. m. den 1 januari 1950 uppbära full familjepension enligt familjepensionsunderlaget för den nu gällande pensionsklassen.

I motionen anföres till stöd för det däri framförda förslaget följande.

Enligt proposition nr 200/1949 angående pensionering genom statens pensionsanstalt av vissa icke-statliga befattningshavare och riksdagens i anslutning härtill under höstsessionen 1949 fattade beslut är av Kungl. Maj:ts utnämnd överläkare vid kustsanatorium placerad i pensionsklass 1: 34, vilket innebär en familjepension av 3 912 kr., vartill kommer rörligt tillägg, f. n. 12 %. Sådan överläkare är skyldig avgå efter uppnådda 65 levnadsår och skall för erhållande av full pension ha uppnått 25 tjänstår (tidigare 30 tjänstår).

I skrivelse till Svenska kustsanatoriernas samorganisation den 19 april 1949 lämnade medicinalstyrelsen direktionerna för kustsanatorierna medgivande att med Sveriges läkarförbund ingå löneavtal på i skrivelsen närmare angivna grunder retroaktivt fr. o. m. den 1 oktober 1948. Sådana avtal ha därefter blivit träffade.

Den 24 september 1948, alltså 7 dagar före den tidpunkt, då löneregleringen trädde i kraft, avled dåvarande överläkaren vid Kronprinsessan Victorias kustsanatorium, med. dr Gösta Odelberg-Johnson. Odelberg-Johnson hade varit underläkare och biträdande läkare vid Apelvikens kustsanatorium under tiden mars 1928—juni 1933 och överläkare vid förutnämnda kustsanatorium fr. o. m. den 1 maj 1935 och fullgjort ett flertal andra läkarförordnanden.

Odelberg-Johnsons efterlämnade maka, fru Marianne Odelberg-Johnson, tillerkändes, på den grund att Odelberg-Johnsons död inträffat före löne-regleringen och att han haft allenast $13\frac{7}{12}$ tjänstår såsom överläkare, av statens pensionsanstalt en änkepension av allenast 2 316 kr. för år, vartill kommer rörligt tillägg, f. n. 12 %. I framställning till medicinalstyrelsen den 12 mars 1949 anhöll fru Odelberg-Johnson om tilläggspension av sådan storlek, att denna tillsammans med från pensionsanstalten utgående pension uppginge till det belopp, som skulle utgått, därest pensionen beräknats för fullt antal tjänstår. Sedan direktionen för kustsanatoriet tillstyrkt bifall till framställningen, beslöt medicinalstyrelsen den 17 juni 1949 medgiva tilläggspension i överensstämmelse med framställningen, dock med det förbehållet, att denna tilläggspension finge utgå allenast intill tidpunkten för ikraftträdandet av det nya reglementet för statens pensionsanstalt.

Det synes rimligt och skäligt, med hänsyn till tidpunkten för dr Odelberg-Johnsons död samt hans långvariga tjänstgöring i det allmännas tjänst, att fru Odelberg-Johnson, som lider av sockersjuka och ryggradssjukdom (diskbräck), medgives rätt uppbära full familjepension enligt familjepensionsunderlaget för den nu gällande pensionsklassen att utgå från den tidpunkt, då det nya reglementet för statens pensionsanstalt träder i kraft.

Över motionen har, efter därom i vederbörlig ordning gjord framställning, statens pensionsanstalt avgivit utlåtande och därvid överlämnat yttrande från medicinalstyrelsen.

Medicinalstyrelsen har i huvudsak anfört följande.

I fru Odelberg-Johnsons skrivelse till medicinalstyrelsen den 12 mars 1949 åberopades, att landstingen beslutat att i avvaktan på det nya reglementet för statens pensionsanstalt av egna medel giva en sådan utfyllnad av pensionsförmånerna för lasarets- och sanatorieläkare, som underkastat sig taxereglering av de öppna mottagningarna och som på grund av sen utnämningssålder ej kunnat intjäna fulla tjänstgöringsår, att de få tillgodoräkna ytterligare högst tio år.

I sitt den 7 april 1949 i ärendet avgivna yttrande framhöll direktionen för kustsanatoriet med tillstyrkan av bifall till framställningen, att vid den av Odelberg-Johnson anordnade öppna mottagningen vid kustsanatoriet i tillämpliga delar följts de för lasarets- och sanatorieläkarna i sådant avseende gällande bestämmelserna, ehuru beslut därom icke meddelats av direktionen.

Genom beslut den 17 juni 1949 biföll medicinalstyrelsen den gjorda framställningen; dock finge tilläggspensionen (432 kronor för år jämte 12 % rörligt tillägg därå) utgå allenast intill tidpunkten för ikraftträdandet av det nya reglementet för pensionsanstalten. Sedermera har medicinalstyrelsen vid fastställande den 24 februari 1950 av inkomst- och utgiftsstat för år 1950 för kustsanatoriet medgivit, att tilläggspensionen i avvaktan å omreglering av äldre pensioner i pensionsanstalten finge utgå tills vidare, dock längst intill den 1 januari 1951.

I anledning av att i motionen berörts en från och med den 1 oktober 1948 genomförd reglering av löneförmånerna vid ifrågavarande överläkartjänst får medicinalstyrelsen meddela, att löneförmånerna vid tjänsten enligt intill den 1 oktober 1948 gällande bestämmelser uppgingo till 20 638 kronor 40 öre, exklusive värdet av fri bostad. Vid den av medicinalstyrelsen medgivna löne-regleringen fastställdes löneförmånerna vid tjänsten från och med den 1 oktober 1948 till högst 21 528 kronor, förutom värdet av fri bostad.

Även om ifrågavarande lönereglering genomförts vid sådan tidpunkt, att överläkaren Odelberg-Johnson kommit i åtnjutande av den sålunda medgivna löneförbättringen, hade familjepensionens storlek icke påverkats därav.

Statens pensionsanstalt har anfört följande.

Den fru Odelberg-Johnson av pensionsanstalten tilldelade familjepensionen har beräknats i förhållande till tiden 1 maj 1935—1 november 1958 och till ett familjepensionsunderlag av 1 500 kronor, vilket underlag icke skulle hava påverkats av den i motionen omnämnda löneregleringen. Hel familjepension, beräknad efter 30 tjänstår, skulle efter omreglering jämlikt kungörelsen nr 658/1947 hava utgjort 2 748 kronor.

Såsom framgår av yttrandet från medicinalstyrelsen har fru Odelberg-Johnson t. o. m. 31 december 1950 tillförsäkrats tilläggspension med så stort belopp, att den tillsammans med den från statens pensionsanstalt utgående pensionen uppgår till 2 748 kronor.

Kungl. Maj:t har genom beslut den 3 juni 1949 uppdragit åt pensionsanstalten att bland annat verkställa utredning angående förbättring av s. k. äldre pensioner från pensionsanstalten.

Med hänsyn till att ett medgivande av förbättring av pensionen på sätt i motionen påyrkats skulle komma att föregripa nämnda utredning får pensionsanstalten hemställa, att motionen icke måtte föranleda någon åtgärd.

Utskottet. Under hänvisning till vad statens pensionsanstalt i sitt ovan nämnda yttrande anfört får utskottet, som förutsätter att frågan om fru Odelberg-Johnsons familjepension kommer under omprövning i samband med den av pensionsanstalten omnämnda utredningen angående förbättring av s. k. äldre pensioner, hemställa,

att motionen II: 4 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 25 april 1950.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar Rickard Lindström, Sven Larsson, Grånebo, Mannerskantz, Ohlon, Gustaf Karlsson, Iwar Anderson, Heiding, fröken Andersson, herrar Berling, Leander, Hesselbom, Erik Gustaf Andersson, Andrée och Axel Andersson; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Ward, Bergström, Boman i Kieryd, Lindholm, Rubbestad, Ståhl, Bergstrand, Åkerström, Pettersson i Dahl, Kollberg, Persson i Vinberg, Birke, Henriksson och Gustafsson i Stockholm.